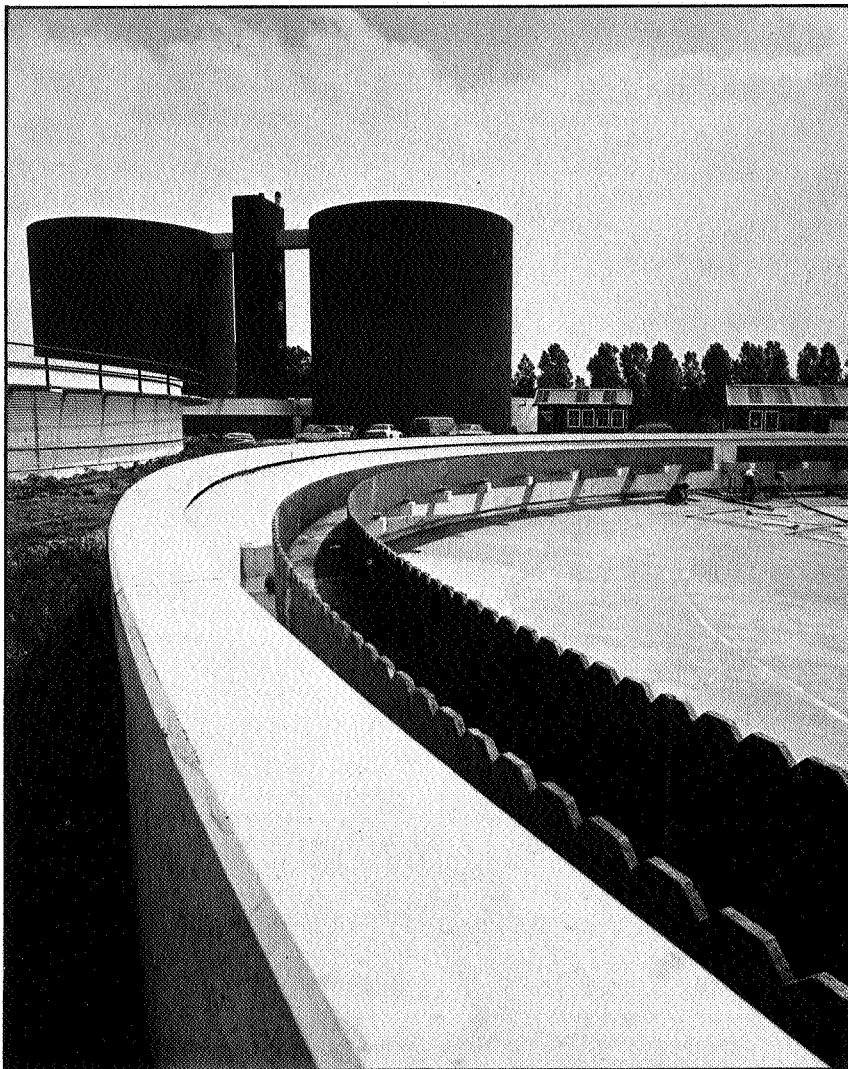

ZUIVERINGSINSTALLATIE VAN GRONINGEN

Job Schreuder

In september gaat de rioolwaterzuiveringsinstallatie bij Garmerwolde in werking. De voornaamste aangeslotene zal de gemeente Groningen worden. Daarnaast zal ook het rioolwater van de gemeenten Ten Boer, Stedum, Loppersum en een deel van Haren naar deze installatie gaan.

Oude buis

Tot nog toe gaat het rioolwater van de stad Groningen via een heel oude buis naar de Eemsmonding bij Delfzijl. Tegen deze lozing op de Eems is onder andere van Duitse zijde nogal eens geprotesteerd. Nederland heeft in 1972 al aan Westduitsland toegezegd dat deze ongezuiverde lozing zou gaan ophouden.

Bij hevige regenval kan de buis naar de Eems, die dateert uit de twintiger jaren het niet meer aan. Dan wordt er in de stad Groningen overgestort in vijvers.

Nieuwe wet

In 1970 is de Wet verontreiniging oppervlaktewateren van kracht geworden. Hierin werd ondermeer geregeld dat de provincies met plannen moesten komen op het gebied van de afvalwaterzuivering. Een uitvloeisel hiervan is met name de bouw van rioolwaterzuiveringsinstallaties door de provincie.

De kosten hiervan worden gedekt via de zogenaamde verontreinigingsheffingen, ook wel milieubelasting genoemd. Ook de huishoudens worden hiervoor aangeslagen. Dat laatste is een zaak waar al veel om te doen is geweest, oa. de vele weigeraars in de provincie Utrecht.

Vertraging

Met de bouw van de zuiveringsinstallatie in de provincie Groningen gaat het niet erg vlot. De oorspronkelijke programma's worden nogal vertraagd uitgevoerd. De grote installatie bij Garmerwolde is daarvan al een voor-

beeld. In het eerste zuiveringsplan van de provincie van 1973 was het gereedkomen gepland voor het jaar 1976.

Biologisch

De installatie bij Garmerwolde zal een capaciteit hebben om een hoeveelheid vuil, gelijkwaardig aan de lozingen van 300.000 mensen te zuiveren. Het zuiveringsrendement is voor wat betreft het afbreekbare vuil 95%. Normaal gesproken kan de installatie 11.000 kubieke meter afvalwater per uur verwerken. Inclusief de persleidingen heeft hij tachtig miljoen gulden gekost; (prijspeil 1977). De zuivering gaat volgens een biologische methode, in dit geval de zogenaamde actief-slibmethode.

In de bassins van de installatie wordt organisch vuil afgebroken door bacteriën en andere mikro-organismen. Deze bacteriën hebben hiervoor veel zuurstof nodig, dat ze uit het water opnemen. Daarom wordt er via grote ronddraaiende borstels steeds lucht, dus nieuwe zuurstof, in het water geslagen. De bacteriën bevinden zich vooral in het slib dat zich in de installatie vormt. Dit slib, een ware broedplaats voor nuttige bacteriën, probeert men daarom zo lang mogelijk in de installatie te houden. Daarna wordt het afgescheiden en verder verwerkt. Schadelijke bacteriën vergaan grotendeels in de installatie.

Restvervuiling

Het grotendeels gezuiverde water zal in dit geval in het Eemskanaal worden geloosd. Ook zal af en toe vrijwel ongezuiverd rioolwater in het Eemskanaal worden overgestort. Dit zal gebeuren bij periodes van langdurige regenval. Er zijn voor regenperiodes weliswaar twee opvangbassins aanwezig, maar toch zal gemiddeld tertiën maal per jaar overgestort moeten worden. Dit is vaak, als men vergelijkt met wat

bij andere installaties gebruikelijk is. Vooral bij deze zuiveringsinstallatie zit trouwens nog een addertje onder het gras. In het rioolwater van met name de gemeente Groningen zitten ook veel niet afbreekbare schadelijke en giftige stoffen. Deze worden door de zuiveringsinstallatie niet tegengehouden. De schadelijke stoffen kunnen zelfs de werking van de installatie verstoren en het slib onbruikbaar maken voor bemesting van landbouwgronden. Het Eemskanaal stroomt bovendien naar de Eemsmonding.

De bronnen van deze lozingen van schadelijke stoffen zijn onder andere diverse industrieën, zoals de bestrijdingsmiddelenfabriek AAgrunol. Verder dragen ook de ziekenhuizen, de Rijksuniversiteit met haar laboratoria, bij, terwijl ook huishoudelijk afvalwater schadelijke stoffen bevat, zoals fosfaten. Via de regen spoelt ook nog lood, afkomstig van uitlaatgassen van auto's van de weg, in het riool.

Kroonberoep

Er wordt dus restafvalwater, effluent genoemd, geloosd op het Eemskanaal. Dit kanaal is provinciaal water, terwijl ook de zuiveringsinstallatie van de provincie is. In november 1978 heeft de provincie Groningen zichzelf via een bepaald soort besluit het recht gegeven dit schadelijke restwater te lozen. Het besluit geldt als een soort vergunning volgens de Wet verontreiniging oppervlaktewateren.

Hiertegen is beroep ingesteld bij de Kroon door de Milieufederatie Groningen. Eén van de belangrijkste bezwaren van de Milieufederatie tegen het besluit is dat hierin niets is geregeld over de lozingen van die schadelijke stoffen. Dat is ook niet verwonderlijk. Zo waren er eind vorig jaar in ieder geval nog geen aansluitvergunningen verleend aan de betrokken gemeenten. Hiermee zou de

provincie informatie kunnen krijgen over de aard en de grootte van dit soort lozingen op de riolen in de gemeenten zelf. Ook zou de provincie dan aan de gemeenten eisen kunnen stellen. De gemeenten moeten die eisen dan doorspelen aan de bedrijven.

Besprekingen hierover slepen al jaren. Er is bovendien nog onvoldoende onderzocht welke schadelijke stoffen er op de riolen worden geloosd en om welke hoeveelheden het gaat.

Lozingsverordening van de stad

Voor de gemeente Groningen is na lang wachten eind 1977 wel de lozingsvergunning riolering van kracht geworden. Hiermee kan het gemeentebestuur vooral grote lozers op het gemeentelijk rioelstelsel aanpakken. De uitvoering van deze verordening loopt echter nog niet zo vlot. Eind vorig jaar bleek dat 600 Groningse bedrijven hadden verzuimd zich te melden.

Voor de laboratoria van de Rijksuniversiteit te Groningen is onlangs een lozingsvergunning volgens die verordening afgegeven. Hierin worden in grote lijnen de bestaande situatie en de al genomen maatregelen vastgelegd. De chemische fabriek AAgrunol heeft van de gemeente Groningen een voorlopige lozingsvergunning gekregen. Er zal daar nog heel wat moeten gebeuren wat betreft zuivering aan de bron.

In de eerste helft van de zeventiger jaren heeft AAgrunol onder andere jaarlijks verscheidene tonnen kwik op het riool geloosd. Het ging in 1974 met 4 ton waarschijnlijk om de grootste kwiklozing in West-Europa. Toen dat niet meer mocht is de meest kwikvervuilende installatie verplaatst naar een zusterfabriek in Spanje. ■■■

Job Schreuder is student farmacie aan de Rijksuniversiteit te Groningen en bestuurslid van de Milieufederatie Groningen en de Stichting Werkgroep Eemsmond.